

pris: 25 kr.

Foreningen Danmark-Letland

Nr. 2 juni 2018 26. årgang

ISSN 1901-5720

100 året for den lettiske nations fødsel

Indhold

Tilbageblik på fem år som ambassadør	3
Referat af generalforsamlingen	6
Letland: 100 år og stærkt trods rigelig modgang	17
Baltic Development Forum Seminar	28
Rite Nyt	31
Tur til Kandava og Riga bugten	35
Baltic Frames Film Festival	37
Sprogkursus i lettisk	38
Skolebesøg i Riga	40
En hyldest til letter i Padure	41
Nyheder fra Latvian Institute	42
Bestyrelsen	48
Foreningen....	49
Nyttige adresser	50
KALENDER for 2018	51

Forsidefoto:

Lis Nielsen og Niels Bendix Knudsen modtog den 3. maj hver en orden "The Cross of Recognition" af præsident Raimonds Vējonis for deres arbejde gennem 24 år for at fremme samarbejdet mellem Letland og Danmark. Deres arbejde i Foreningen Danmark-Letland og deres arbejde på Rite Højskole.

Deadline for næste nummer er 1. september 2018

Letlands ambassadør i Danmark Kaspars Ozoliņš afslutter sin embedsperiode her til sommer. Derfor havde Foreningen Danmark-Letland i samarbejde med Østersø-NGO-Netværket inviteret til hans sidste officielle foredrag i Filipskirken. Foredraget blev holdt på engelsk og titlen var: ”Latvia on the way to first centennial: Ambassador’s view after 5 years in Denmark”

Peter Fjerring giver her et kort referat af ambassadørens foredrag:

Tilbageblik på fem år som ambassadør

Det kan godt være, vi oplever det som kort tid siden, at Kaspars Ozoliņš tiltrådte som Letlands ambassadør i Danmark. Men rent faktisk er der gået fem år, og det er blevet tid til at sige farvel. Hen over sommeren afslutter Kaspars Ozoliņš sin udstationering i Danmark.

Den 22. maj var Foreningen Danmark-Letland vært for et velbesøgt arrangement, der bød på et oplæg af Kaspars Ozoliņš om hans tid i Danmark og indtryk af vores land. Mødet blev holdt i Filips Kirken på Amager og samlede 40 deltagere.

Han kunne fortælle, at det i 2013 var et drømmejob for ham at blive sit lands førstemand i Danmark. Han havde mulighed for at vælge mellem ambassadørposter i forskellige lande, og han havde tidligere været udstationeret på den lettiske ambassade i Sverige. Her havde han fået vakt en interesse for Norden, der efter hans opfattelse kan tjene som inspiration for Letland med vores åbne samfund, uformelle omgangsform og udstrakte grad af tillid mellem mennesker. Derfor valgte han Danmark.

I dag kan Kaspars Ozoliņš se tilbage på en tid, der til fulde levede op til hans forventninger for fem år siden. Han har mødet med danske politikere, besøgt virksomheder, holdt oplæg på skoler, deltaget i kulturlivet og arbejdet sammen med foreninger.

Kaspars Ozoliņš sagde, at han havde bestræbt sig på at være meget dansk i sin arbejdsform – at møde mennesker i øjenhøjde, svare ligeværdigt på mails uanset afsender og følge med i udviklingen i forskellige samfundslag og landsdele i Danmark.

Hele tiden har målet været at styrke det dansk-lettiske samarbejde og udvide danskernes kendskab til Letland. Og rigtig mange ting har udviklet sig positivt mellem vores to lande på områder som handel, udveksling mellem universiteter, kulturelle forbindelser og forsvarssamarbejde – også selvom vi ikke altid hører om succeshistorierne.

Samtidig er der tale om et arbejde, der aldrig bliver færdigt, da der konstant opstår nye opgaver og potentialer i samarbejdet mellem vores lande, lød det fra Kaspars Ozoliņš. Her kom han ind på indsatsen med at sikre, at flest mulig danskere hele tiden har et opdateret billede af Letland.

Kaspars Ozoliņš tiltræder efter sommer en stilling i det lettiske udenrigsministerium i Riga. Han har været diplomat siden 1994 og har tidligere repræsenteret sit land som ambassadesekretær i Stockholm, ministerråd i Washington og ambassadør i Prag (hvor han tillige fungerede som lettisk ambassadør i Kroatien).

Ambassadør Kaspars Ozoliņš holder sin tale.

Tilhørere: Sune Kaat, Aase Lundbye og Peter Fjerring

Referat af generalforsamlingen

Foreningen Danmark-Letland den 17. april 2017

Dagsorden:

Valg af dirigent

Formandens beretning

Det reviderede regnskab

Forslag fra bestyrelsen

Forslag fra medlemmerne

Fastsættelse af kontingent

Valg af medlemmer til bestyrelsen. På valg er: Lis Nielsen, Aase Lundbye, Peter Fjerring. Alle er villige til genvalg.

Valg af 2 suppleanter til bestyrelsen. Holger Pyndt, villig til genvalg og Signe Struberga

Valg af revisor, Helen Hansen, villig til genvalg. Revisorsuppleant Dora Bentsen, villig til genvalg

Eventuelt.

Velkommen til alle, der er kommet til vores generalforsamling, dejligt at se jer.

I det forløbne år er 1 medlem afgået ved døden.

Jytte Helio var medlem næsten fra foreningens begyndelse og har siddet i bestyrelsen i mange år med forskellige funktioner. Vi savner hendes og hendes families indsatser på mange måder.

Vi rejser os op og mindes!

Inden generalforsamlingens start sang vi. Det er i dag et vejr....

Valg af dirigent.

Dora Bentsen blev foreslået og valgt.

Dirigenten konstaterede, at generalforsamlingen var rettidigt indkaldt og at der var et pænt fremmøde, så den er beslutningsdygtig.

Der er en ændring til dagsordenen punkt 9, idet ”Helen Hansen indstilles” erstattes af ”Henning Svane indstilles” som revisor.

Formandens beretning.

Og hvordan ser det så ud med foreningen og dens aktiviteter nu?

En stor tak til bestyrelsen og aktive medlemmer for den store indsats, der

holder foreningen i gang. Tak til redaktøren og de mange bidragydere for det gode og indbydende blad, som er vores vigtige middel til at holde kontakten med medlemmerne og til at oplyse om mange sider af livet i Letland. Også tak til webmaster, som ajourfører vores hjemmeside, så vi er lette at finde og kontakte, når nogen googler efter oplysninger om Letland. Det er mig en meget stor glæde samtidigt her er kunne fortælle en smuk nyhed: den 3. maj er Niels Bendix og Lis Nielsen inviteret til at komme op på Rigas slot, hvor Præsidenten vil uddele dette års ordener. De er hver især blevet tildelt en orden som påskønnelse af det arbejde, de har gjort for og i Letland. Og det kan vi alle her glæde os meget over!

De aktuelle medlemstal 2017-18 er:

23 pensionister, 22 enkeltmedlemmer, 13 husstande, 7 foreninger
ialt 65 medlemskaber, et fald på 2 fra sidste år

Vi prøver at finde nye medlemmer, at gøre opmærksom på foreningens eksistens og at tiltrække andre grupper. Vi håber, at de nuværende medlemmer også vil prøve at finde flere nye medlemmer.

De aktiviteter vi laver eller går ind i, skal helst være selvfinansierende, idet vores kontingent hovedsageligt går til udgivelse af vores blad. Vi er derfor glade for at kunne lave arrangementer fælles med andre foreninger. Det betyder, at vi bliver inviteret til mange arrangementer, arrangeret af andre, men inden for vore medlemmers interessefelter, og hvor vi som deltagere kan bidrage til, at den lettiske side/vinkel af emnet også bliver tilgodeset. Vi er også medarrangører til en del events, sammen med Letlands ambassade og Lettisk-Dansk Forening her i Danmark.

Det forløbne år var foreningens jubilæumsår, og det gav ekstra udgifter til jubilæumsblad og reception, men det gav også ekstra indtægter, idet en del medlemmer gav pengegaver som jubilæumsgaver, så når vi kommer til regnskabsaflæggelsen, vil I se, at vi ikke skrabede bunden af kassen for at festligholde jubilæet! Tak til givne!

Listen over hvad vi har deltaget i og hvad vi har kunnet indbyde til er lang, meget af det har været omtalt i Bladet, men en del invitationer har vi på grund af kort frist kun kunnet udsende på mail til medlemmerne. Derfor er det meget vigtigt, at vores mail-liste bliver holdt opdateret af de tilmeldte medlemmer.

I løbet af året har vi bl.a. haft eller deltaget i følgende arrangementer:

22 maj: Reception på ambassaden i forbindelse med den lettiske præsidents besøg i Danmark. Formanden, den tidligere formand og en del medlemmer deltog.

14. juni: Kransenedlæggelse ved monumentet på Vestre Kirkegård – kl. 12 om dagen, i anledning af deportationerne i 1941. Det er ambassaden, der står for højtideligholdelsen, vi annoncerer den, og der er et skiftende antal medlemmer, der deltager.

15. juni: Valdemarsdag deltog vi i gudstjeneste og fanemarch. For nogle år siden fik vi af Danmarkssamfundet overdraget en fane, og de ser gerne, at vi de følgende år slutter op om fanemarchen fra Holmens Kirke til Rosenborg slot de efterfølgende år. Ny fanebærer efterlyses!

24.august: 25 års jubilæum for Foreningen Danmark-Letland. Reception på ambassaden for foreningens medlemmer og venner. Se referat i bladet.

9.-10. september: Koklefestival på Amager Kulturpunkt, i samarbejde med Copenhagen World Music Festival. Deltagere fra alle lande rundt om Østersøen, koncert i Betasalen og aktiviteter på Kulturpunktets Torv.

24. oktober på FN dagen på Kbh Rådhus afholdt KUKS, som betyder Komiteen for Udlandsforeningers Kulturelle Samvirke, en udstilling med nationale madvarer. 5 deltagere fra vores forening.

17. November afholdt Letlands Ambassade en reception til fejring af 99 Års uafhængighed i Dansk Arkitektur Center. Niels og Aase deltog. Fra foreningen var også Jørgen Lauterbach.

18. nov. Letlands nationaldag blev mindet ved Monumentet på Vestre kirkegård –ambassadøren nedlagde en krans.

18. nov. var der nationaldagsfest i KILDEN. Der var mange deltagere. Flot iscenesat med underholdning af ”In corde Meo” og tale af Letlands præsident (på video) og tale ved ambassadøren og festligt tag-selv bord. Og lidt fejring også af Niels Bendix’ 75 års fødselsdag.

28. november: NGO i NMR-projekter med Rusland, konference afholdt i

Vartov. Niels, Lis, Holger og Aase deltog

28. februar 2018: 100 års medlemsmøde med foredrag af Peter Kyhn om Letlands historie og optræden af Københavns lettisk kor, nu "In corde Meo" i Aalholm kirke og menighedssal, arrangeret sammen med Valbysognenes Letlandskomite.

12. marts: Årsmøde i Østersø-NGO-netværket i Filipskirken.

21. marts: 100 års arrangement, arrangeret af BDF og de tre baltiske Ambassader i Eigtveds Pakhus, flere medlemmer deltog.

Arbejdsopgaver i fremtiden

22. maj Afskedsarrangement med Ambassadør Kaspars Ozoliņš. Kl. 19.00 i Filipskirken, Kastrupvej 57. Kbh S. Ambassadøren taler om: "Latvia on the way to first centennial: Ambassador's view after 5 years in Denmark".

Det kommende **sprogkursus** på Rite højskole fra 30. Juni til 5. Juli er i samarbejde med Lettisk-Dansk Forening. Tilmeldingsfrist 1. Maj. Der arbejdes på at finde deltagere. Det ser ud til at der er 6 deltagere med 3 ledsagere indtil videre. Yderligere oplysninger hos Aase.

Der har været en studiegruppe i 2018, og der er afholdt to møder. Studiegruppen består foreløbig af Peter Fjerring, Holger Pyndt, Anne Fraxinus, Dora Bentsen, og Aase Lundbye. Formålet er at fremkomme med nye ideer til aktiviteter, som kan tiltrække sig interesse - og nye medlemmer.

Efter 25 år, hvor foreningen mest har ydet hjælp til Letlands demokratiske genopbygning, er der nu mange kontakter på mere lige fod, bl.a. inden for erhvervslivet, uddannelse og kulturudveksling. Det har fx Peter Fjerring analyseret og skrevet om.

Det kunne være en opgave at finde frem til dem, der nu er aktive på nye områder og bringe dem i kontakt med foreningen med henblik på fornyelse for fremtiden.

Lige i øjeblikket er deltagerne gået i tænkeboks hver for sig - både med hensyn til ideer og med hensyn til fremtiden for studiegruppen!

Vi arbejder på at få et fælles møde med Dansk-Estisk Selskab om det historiske forløb for Det Dansk-Baltiske Auxiliære Corps, der deltog i de estisk-lettiske frihedskrige i 1919.

Samarbejdspartnere:

Letlands Ambassade og ambassadør
DK ambassade i Riga
Det Danske Kulturinstitut
Københavns Kommune (international musikfestival)
Rite Højskole
Lettisk-Dansk Forening
KUKS
Østersø NGO Netværk
Baltic Development Forum
Foreningen NORDEN
Galleri Gl.Lejre
Det Danske Spejderkorps
Svensk-Lettisk Forening
Norge-Latvia foreningen
Civic Alliance Latvia

Vi kan se, at der jævnligt er besøg på vores **hjemmeside**, og det afføder også meget forskellige henvendelser med spørgsmål, hvoraf nogle kan besvares, og de øvrige bliver sendt videre.

Bladet giver brede orienteringer, og vi opfordrer alle til at komme med indlæg eller ideer.

Mailinglisten gør vi meget tit brug af, så hvis man endnu ikke er med på den, men har en mailadresse, så er det en god ide at sende besked til os. Endnu engang tak til alle for godt samarbejde, med håb om, at det også fortsætter.

Kirsten Gjaldbæk, April 2018

Sådan lød den skriftlige beretning, som Kirsten uddybede med forskellige småfortællinger undervejs til en levende forståelse af årets gang.

Kommentarer: Annemette var ked af at der var skiftende tidspunkter for mindesammenkomsterne på Vester Kirkegård.

Kirsten svarede, at det vil være fint om vi i den fremtidige planlægning med ambassaden kan lave en tradition med faste tider.

Beretningen blev godkendt.

Det reviderede regnskab.

Aase fremlagde regnskabet, der viste et resultat på +2.022 kr med en egenkapital på 25.545 kr. så selv om der har været store udgifter til jubilæet, er

der tilsvarende kommet gode donationer ind, tak for det.
Regnskabet blev godkendt.

Budget for 2018

Aase fremlagde også budgettet for 2018. Det viser et underskud på ca. 5.000 kr., hvilket er det beløb der foreløbig er afsat til fejringen af 100 års jubilæet for Letlands uafhængighed.

Ole Petersen foreslår, at der opkræves betaling for kaffe/kage ved arrangementerne hvilket Kirsten bakkede op om.

Budgettet godkendt.

4.Forslag fra bestyrelsen.

Der var ingen forslag til behandling.

5.Forslag fra medlemmerne.

Der var ingen forslag til behandling.

Fastsættelse af kontingent.

Det blev indstillet og besluttet at fastholde de nugældende kontingentstørrelser.

Valg af medlemmer til bestyrelsen.

Lis Nielsen, Aase Lundbye og Peter Fjerring er på valg og blev genvalgt

Valg af 2 suppleanter

Holger Pyndt blev genvalgt og nyvalgt blev Signe Struberga

Valg af revisor

Henning Svane blev nyvalgt. Dora Bentsen blev genvalgt som suppleant

Eventuelt

Jørgen Lauterbach gjorde opmærksom på en artikel på www.rt.com (russian today) hvor der bliver gjort opmærksom på problemerne for det russiske mindretal i Letland.

Kirsten advarede mod at fæste for megen lid til det medie, der ofte bringer nyheder af ringe lødighed.

Niels Bendix nævnte, at den tidligere omtalte orden i høj grad også var foreningens fortjeneste gennem det seriøse arbejde den altid udfører med Kirsten i spidsen.

Han foreslog endvidere, at foreningen skal forsøge at få et par lettiske sange med i næste udgave af højskolesangbogen, alle danskere kan i 2018 komme med ideer til sange. Vi kunne gøre det i samarbejde med de andre dansk/baltiske foreninger og begrundelsen kunne være 100 års jubilæerne.

Ole Petersen takkede for bladet, som han læser med stor interesse. Generalforsamlingen sluttede med at vi sang ”Danmark nu blunder den lyse nat”

Efter smørrebrødsspisning og hyggesnak holdt **Holger Pyndt** et oplæg om arbejdet med opbygning af kommunalstyret i 1990erne og senere kommunalreformen, hvor der i lighed med Danmark blev lavet storkommuner. Holger stod i spidsen for den danske støtte til udformningen. Aftenen sluttede med ”Jeg elsker den brogede verden” Der var mødt 18 medlemmer op til generalforsamlingen.

ref. Niels Bendix

The Cross of Recognition

The Cross of Recognition (Croix de la reconnaissance) was established in Liepāja in 1710 and reinstated in Latvia in 1938 in commemoration to honour the upsurge of the Duchy of Courland and Zemgale (Semigallia). It was restored once again in 2004 by the adoption of the law on state decorations.

The motto for the Cross of Recognition is “Pour les honnêtes gens” (For Decent People).

Den nyvalgte suppleant Signe Struberga

Trods mit danskklingende navn (hvilket har vist sig at være vældig praktisk) er jeg født og opvokset i Letland. Jeg kom til Danmark i midten af 1990'erne, og i dag har jeg boet flere år i Danmark end i Letland. Derfor er Foreningen Danmark - Letland den helt rigtige for mig.

Jeg er uddannet jurist fra Københavns Universitet og har de sidste 10 år arbejdet med sundhedslovgivning, p.t. i Sundheds- og Ældreministeriet.

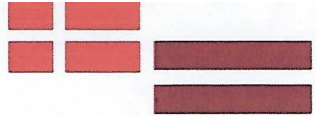
Privat er jeg på 20. år gift med Bjarke, og sammen har vi to drenge - Harald på 15 år og Ernst på 12 år.

Foto og tekst Signe Struberga

Foreningen Danmark-Letland

Driftsregnskab 1/1-31/12-2017

		2.016
<u>Indtægter:</u>		
Kontingenter	17.425	17.832
Bidrag til foreningen, note 1	2.625	575
Tilskud Kokle festival, Kbh.Kommune	10.000	-
Møder og arr.	1.130	1.598
Gaver jubilæum, fra foreningens medlemmer	13.400	-
Spejderlejr	-	10.700
Indtægter i alt	44.580	30.705
<u>Udgifter:</u>		
Kontorhold/gebyrer	532	741
Porto og forsendelse	7.361	5.167
Trykning af blad	13.866	7.682
Telefon	2.400	2.400
Kokle festival	9.772	-
Gaver	-	740
Rite støttekred+Danm.samf.	275	275
Generalforsamling, årsmøde, arrangementer	1.374	3.088
Jubilæum	6.978	-
<u>Aktiviteter:</u>		
Danmarksmærker	-	100
Spejderlejr	-	10.488
Udgifter i alt	42.558	30.681
Årets resultat	2.022	24

Foreningen Danmark-Letland

Status pr. 31/12-2017

Aktiver:

Girokonto, Danske Bank konto 1551-0773654	42.569
Kassebeholdning	<u>2.309</u>

Aktiver i alt 44.878

Passiver:

Gæld:	
Forudbetalt kontingent 2018	3.575
Forudbetalt Sct. Georgs Gilderne (vandprojekt)	2.938
Skyldige omkostninger	4.202
Event komiteen - Note 2	<u>8.618</u>

Gæld i alt 19.333

Egenkapital:

Overført fra sidste år	23.523
Årets resultat	<u>2.022</u>
Egenkapital i alt	<u>25.545</u>

Passiver i alt 44.878

Noter til regnskabet 2017

1. Bidrag til foreningen

Medlemmer	625
Rite Højskole, strik	2.000
I alt	<u>2.625</u>

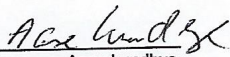
2. Event komiteen

Saldo 1/1-2017	8.618
Indgået i året	-
Afholdte udg.	-
Ny beholdning 31/12-2017	<u>8.618</u>

Pengene tilhører Eventkomiteen, der består af repræsentanter fra Foreningen Danmark-Letland Dansk-Lettisk forening såvel som Letlands Ambassade og frivillige herboende letter. og som organiserer JAN1 og fejring af 18/11. Er i depot hos Foreningen Danmark-Letland.

Foreningen har i 2015 modtaget en fane fra Danmarks-Samfundet til en værdi af ca. kr. 10.000.

Søborg, den 3/4 2018

Kasserer: Aase Lundbye

Bilagene og bogføringen er stikprøvevis gennemgået og er sammen med beholdningerne fundet til stede og i orden

Søborg, den 3/4 2018

Revisorsuppleant Dora Bentsen

100 års medlemsmøde

I sidste nummer af bladet fortalte vi om vores Temaaften den 28. februar 2018, hvor Peter Kyhn holdt et levende foredrag om Letlands historie og der var optræden af Københavns let-tisk kor, "In corde Meo" i Aalholm kirke. Vi har fået lov til at gengive hans foredrag her i bladet:

Peter Kyhn

Letland: 100 år og stærkt trods rigelig modgang

Vi er samlet her for at glæde os over, at Letland, trods mange vanskeligheder og stor modgang, snart fylder 100 år. For der var heldigvis også succeser og medgang ind i mellem.

Man kan spørge sig: Er det meget, 100 år?

Jeg er dansk, og i min lomme har jeg mit pas med Danmarks dåbsattest, Jellingstenen. Den er sat af Harald Blåtand ca. år 965, og hvis vi tager det for pålydende, så fylder Danmark 1053 år i år. Sammenlignet med det er 100 år naturligvis ikke så meget.

100 år: lidt eller meget?

På den anden side er der mange eksempler på lande, der ikke er ældre i

Europa. Det moderne Litauen fejrede 100 år den 16. februar, Estland den 24. februar, Slovakiet er endnu yngre, og så er der de jugoslaviske efterfølgerrstater som Slovenien, Makedonien, Bosnien-Hercegovina, Kosova osv. Selv et stort land som Polen ophørte med at eksistere i 1795 og blev først etableret som en moderne stat i 1918 - samme år som Letland.

100 år kan også være lang tid.

Hvis man ser på, hvor længe Letland har været frit, blev frihedskrigen først afsluttet i august 1920 og allerede i juni 1940 blev Letland igen besat af Sovjet. Det er knap 20 år. Først i august 1991 blev Letland selvstændigt igen, hvilket er 26½ år siden, så Letland har kun været frit og selvstændigt i godt og vel 46 år af de 100, som landet fejrer i år. (Se evt. Europakort fra 1815 på side 51)

Ikke herrer i eget hus

Letland havde det ikke let fra begyndelsen, hvis læserne vil undskylde ordspillet. Der fandtes en lettisktalende befolkning, som dækkede ca. det område, Letland udgør i dag - der var lidt usikkerhed i forhold til grænsen mod de litauisktalende, og så var der de finsk-ugriske liver, som levede både i Kurland (Kurzeme, den vestlige del af Letland) og i Livland (Vidzeme, den nordlige del af Letland), men som bortset fra de få hundrede, som er tilbage i dag, blev integreret i de lettisktalende.

Men det centrale var naturligvis, at letterne ikke var herrer i eget hus. Herrer var den tysktalende adel, borgere og præster. Letterne var bønder.

Sprog og stand hørte sammen

I den del af Baltikum, som var blevet erobret af de tyske riddere (og en dansk konge og hans ærkebiskop), delte man folk op i (på tysk) Deutsche - som var de tre vigtige stænder, adel, borger og præster - og Undeutsche, som var bønderne.

Der var en vis social mobilitet også i det gamle samfund, så havde man evne og mulighed for social opstigning, så kunne man som lettisktalende blive f.eks. præst eller håndværksmester, men i og med, at man skiftede stand, så skiftede man også sprog og blev tysktalende. Man gik fra at være Undeutsch til at blive Deutsch.

Tyskbalterne, som er det, vi kalder det tyske befolkningsselement i Baltikum, der eksisterede fra ca. 1200 til 1939, kunne slet ikke have overlevet uden dette konstante befolkningstilskud fra letter til tyskere i løbet af århundrederne. Og det startede helt fra begyndelsen, erobringen i løbet af 1200-tallets begyndelse, hvor lettiske (og estiske) høvdinge gled ind i

adelen.

Lettisk og tysk

Det, der definerede letterne, var ud over deres identitet som bønder også deres sprog og deres kultur. Og der kan man se, at undertrykkelsen nærer sin modsætning ved sit bryst, for det var tyske præster, tyske videnskabsfolk og sprogmennesker, som gradvis begyndte at interessere sig for den lettiske kultur og det lettiske sprog især i forbindelse med oplysningstiden i 1700-tallet.

En tysk intellektuel som Johann Gottfried Herder spillede en særlig rolle, fordi han brugte studier af lettisk folkedigtning som baggrund for sine tanker om sprogets betydning for udvikling af litteraturen. Det er grundlaget for nationalromantikken, som igen er det, der drev den lettiske nationale bevægelse, når letterne i slutningen af 1800-tallet havde overtaget den fra de lettofile tyskere.

Forbedringer for bønderne, der i 1816-1819 (I Kurland og Livland, i andre dele af Letland skete det senere) slap for livegenskabet, og bedre muligheder for håndværk og industri i byerne betød, at letterne fra ca. midten af 1800-tallet så småt kunne overtage deres egen nationale bevægelse. Mange af traditionerne fra den, f.eks. sangfestivalerne, overtog letterne fra tyskerne, men brugte dem til egne formål.

Letland splittet

Letternes problem var ikke kun, at de ikke var herrer i eget hus. Huset og folket var også splittet, i hvert fald set i forhold til esterne og litauerne. Esterne var lutherske og litauerne var katolske. Letterne var mest lutherske, men de var også katolske.

Letland var også splittet politisk, idet de nordlige og vestlige områder forblev tyskdominerede også under svenske og russiske herrer, mens de sydlige dele af Letland blev en del af Polen-Litauen efter ordensstatens sammenbrud i 1500-tallet og fik en helt anden historie, hvilket også forklarer forskellen i religion letterne imellem.

Riga: det moderne Baltikum

Splittelsen i Letland hørte ikke op dér. I ca. 50 år op til, at Letland blev selvstændigt, gennemgik Letland og især Riga en rivende økonomisk udvikling. Jeg forundres over sporene, hver gang jeg kommer til Riga fra Estland og entrer byen via Brīvības gatve (som senere bliver til iela), gaden, der bare bliver ved og ved og ved. Det er en storby, man kommer til. Sådan en rigtig storby findes der hverken i Estland eller i Litauen

Storbyen var det moderne samfund, hvor klasserne tog over fra stænderne i det gamle samfund. Letland fik fabrikker og en lettisk arbejderklasse, der opsugede befolkningsoverskuddet fra landet. Letland blev også et mål for indvandring fra resten af Rusland, hvilket ændrede befolkningssammensætningen. Letland blev en revolutionær international rugekasse for alle mulige retninger, mens Estland og Litauen bare var bondesamfund med ambitioner.

Frihedskrig med mange deltagere

Verdensordenen, især i Østeuropa, blev bragt til en skillevej efter 1. verdenskrig med Rusland udarmet af krig og revolutioner og Tyskland lamslået fra vest.

Med denne baggrund blev den krig, der skabte Letland, vel nok den mest forvirrende af frihedskrigen i Baltikum: tyskbaltske baroner med en lettisk kransekageregering (Adrievs Niedra men i realiteten Landeswehr) mod lettiske (og russiske) kommunister (ledet af Pēteris Stučka) mod den lettiske nationale regering (ledet af Kārlis Ulmanis) og til slut kom der tyske styrker ind igen, som kaldte sig (vest)russiske (under ”fyrst” Bermond-Avalov).

På siden stod esterne, der havde det lettere (undskyld igen!) og kunne give letterne vigtig hjælp med besejring af Landeswehr i juni 1919. Først med hjælp fra Polen og Litauen kunne det hele afsluttes midt i 1920. Letland var med andre ord hårdt plaget af omfattende krigshandlinger helt fra tyskernes erobring af landet i 1915 indtil et godt stykke ind i 1920.

At skabe en stat med et sprog

Friheden blev udnyttet til det maksimale med en meget demokratisk forfatning og en omfattende jordreform, så letterne kunne få del i deres lands rigdom - og de gamle tyskbaltske adelsherrer sættes på porten.

Frihedskrigens sejrherre og Letlands vigtigste politiske leder i mellemkrigstiden, Kārlis Ulmanis, var agronom, og han så, at det handlede om at opbygge en lettisk gårdejerklasse som krumtappen i samfundet - ganske som bonden her til lands ”blev landets bedste støtte”, som den fynske digter Mads Hansen tilbage i 1870.

Kulturelt blev friheden en blomstring som aldrig før set. Gamle tyskbaltske lærde, der var overbevist om, at man aldrig kunne undervise seriøst på bondesproget lettisk, blev modbevist. Litteraturen, der var mægtig allerede inden friheden kom, fortsatte sin blomstring.

Letterne skabte med andre ord i løbet af få år en nationalstat, hvor alle de forskellige dele af samfundslivet, som vi her i Danmark tager for givet,

pludselig fandtes på lettisk. Det var et gigantisk og imponerende arbejde.

Demokratiet klarede ikke presset

Der var også svagheder i statens bygning.

F.eks. var der en stor del af venstrefløjen, langt ind i socialdemokraterne, som så med skepsis på det Letland, som var kommet ud af frihedskrigen. Og så var der naboerne: Litauen og Polen var principielt i krig med hinanden indtil 1939, Tyskland var underkuet, men Rusland, nu Sovjet, smedede rænker mod Letland og forsøgte at holde utilfredshedens ild ulmende. Men Letland gjorde gode fremskridt, bl.a. takket være sin landbrugseksport, hvor landet også lod sig inspirere af Danmark.

Den internationale økonomiske krise i fra 1930 pressede de fleste, men særligt et lille, nyt land, der tilmed havde gæld og manglede naturressourcer.

Det er ikke nemt at etablere en politisk kultur i løbet af få år - befolkningens skepsis voksede over for landets styreform og demokratiet blev udfordret. Det skærpede modsætningerne i samfundet; mange gik mod højre, og det fik Ulmanis til at gribe magten i 1934.

Det var ikke nogen uvant foreteelse med nationalistiske højrediktaturer i de nye stater, som var blevet etableret efter 1. verdenskrig - det skete i Estland samme år og i Litauen allerede i 1926. Af alle de nye stater, som var opstået i Østeuropa efter 1. verdenskrig, var det kun Tjekkosllovakiet, som beholdt demokratiet mere eller mindre urørt frem til 2. verdenskrig.

Det er interessant at betragte parløbet mellem Letland og Estland, hvor esternes "Ulmanis", den stærke mand, lederen fra frihedskrigen, Konstantin Päts, havde taget magten to måneder inden, at Ulmanis gjorde det samme i Letland. Men til forskel fra Ulmanis havde Päts støtte fra venstrefløjen i form af socialdemokraterne, mens Ulmanis satte hundreder af lettiske socialdemokrater i fængsel.

Molotov-Ribbentrop

Staten kom til at spille en større rolle i økonomien efter Ulmanis' magtovertagelse - for at gøre Letland rigere ved at udvikle industri og udenrigshandel. Det virkede faktisk, selvom der var kort tid til at bevise det i. Mørke skyer samlede sig allerede i horisonten og i august 1939, med Molotov-Ribbentrop-pagten, blev Letlands værste mareridt sandt: forsoning mellem de gamle fjender Rusland og Tyskland, der delte Baltikum og Polen mellem sig.

I november 1939 fulgte krav om baser fra Sovjet, der vidste, at der var fri bane fra Tyskland - og at englænderne og franskmændene havde rigeligt at

gøre med at bekæmpe tyskerne på Vestfronten. Letland var neutral og havde ingen venner, der kunne komme det til undsætning, så landet gav efter. Lige som Estland og Litauen, men til forskel fra Finland.

Tre besættelser

I juni 1940, som en del af en for længst udarbejdet baltisk køreplan, krævede Sovjet en anden regering end Ulmanis'. Der kom upolitiske og kommunister, snart var de upolitiske borte, Letland var annekteret af Sovjet og sovjetiseringen i gang: kollektivisering, beslaglæggelse, bogbrændinger, likvideringer og deportationer.

Tidligt om morgenen den 14. juni blev 15.000 letter deporteret; mændene til dødslejre og kvinder og børn til bosættelse på øde steder i Sibirien, hvor det var op til hver og en at se til, om man kunne overleve. Pigtråd og indhegninger var ikke nødvendige, for i Sibirien er der ingen steder at flygte til.

Sovjetmagts grove fremfærd i lidelsesåret 1940-1941 fik letterne til at tage godt imod tyskerne, da alliancen mellem Hitler og Stalin brød sammen i juni 1941. Tyskerne var ligeglade med Letland - ville have blod - jøder og kommunister, og det fik de desværre, også med lettisk hjælp.

Fra 1943 blev tyskerne nødt til at bede om hjælp, da de havde brug for kanonføde, og til dette formål tvang de lettiske mænd i uniform i stor stil. Da Letland blev direkte truet af Den Røde Hær på vej tilbage, meldte letterne sig i stor stil til tysk tjeneste, hvor de holdt store dele af Kurland helt til krigens sidste dag i maj 1945.

Kollektivisering, partisankamp og industrialisering

Sovjet begyndte så hurtigt som muligt med at sovjetisere Letland efter 1945. Det blev gjort af tilsendte russere eller såkaldte ruslandsletter, som ikke kendte så meget til de lokale forhold - samt af letter, der havde tjent i Den Røde Hær. Der var tre hovedspor: industrialisering, kollektivisering af landbruget og nedkæmpelse af partisanerne (skovbrødrene).

Industrialiseringen skete i byerne, hvilket betød, at der pludselig var et behov for at importere russisktalende fra Sovjets indre til at fylde pladserne ved maskinerne.

Kollektiviseringen var vigtig for at fjerne den selvstændige bondeklasse, som Letland havde opbygget under selvstændighedstiden. Kollektiviseringen og bekæmpelsen af partisaner (altså bevæbnede letter der gemte sig i skovene og forsøgte at gøre så meget skade for sovjetmagten som muligt) slog man sammen og gennemførte massedeportationen af kulakkerne, en

betegnelse på bønder, som kommunisterne ikke kunne lide, i marts 1949 (35.000 personer, hvoraf 75% kvinder og børn).

Det fik de resterende bønder til at skynde sig at blive medlemmer i kollektiverne for at undgå fordømmelse som kulakker og deportation. Og når der var styr på gårdene i kollektivbrugets sikre havn, så var der ingen til at holde liv i partisanerne, der så overgav sig. For, som vi ved fra formand Mao, så skal partisanen svømme som en fisk i vand blandt folket. Sovjetmagten tømte akvariet, så at sige.

Letland vokser igen

Kollektiviseringen var et mareridt for de fleste på landet, også hvis man bortser fra frygten for deportation. Hele strukturen i landbruget blev lavet om, og det betød sult og fattigdom i mange år, men så småt stabiliserede situationen sig. Letternes flid fornægter sig ikke, så landbruget blev hurtigt velstående igen - nu med eksport til storbyerne i det sovjetiske Hinterland. Det gjaldt i øvrigt også på fabrikgulvet, hvor lettisk finmekanik, radioteknik, køretøjer og togvogne eksporteredes til hele Sovjet.

Sovjet var et fængsel, men Letland var den mest velhavende del af fængslet - ganske som Letland havde været den rigeste del af Tsarrusland og af de tre baltiske lande i mellemkrigstiden. Man kan undre, hvordan det kan være.

Letland uden for Letland

135.000 letter i alt blev deporteret til Sibirien, og mange tusinde flygtede til Vesten, hvor de byggede et slags lettisk minisamfund op spredt over mange lande og kontinenter.

Der var lettiske sparekasser, bedemænd, skoler, gymnasier, sågar et baltisk universitet, kirker, spejderbevægelser, politiske partier, men især det kulturelle arbejde var vigtigt. Eksilforlagene, der solgte ved hjælp af kolportører ved møder eller den moderne salgskanal, postordre, blomstrede. Et af dem, Imanta, lå endda her i København. I mange år udkom der langt flere bogtitler på lettisk uden for Letland, end der gjorde hjemme i Letland.

Tø efter Stalin

Fra midten af 1950'erne tøde sovjetdiktaturet op. De overlevende kom hjem fra Sibirien. Letterne arbejdede med deres kultur og deres sprog, godt nok i skyggen af hammer og segl, men de forsøgte at pleje det, så godt det gik. Sangfestivalerne fandtes også igen - med (en del) marxistisk fernis kunne man genetablere den gamle tradition og måske også snyde sig til at synge nogle af de mindre problematiske af de gode, gamle sange.

Indvandring som undertrykkelse

Set i et andet perspektiv blev mulighederne for lettisk kultur og brug af lettisk i skole og samfund dårligere, eftersom Moskva satte fart på indvandringen.

Målet var en opblanding, så letterne ikke længere ville være i flertal i deres eget land.

Det lykkedes også næsten, lige inden den syngende revolution satte ind i slutningen af 1980'erne, oprindeligt som en miljøprotest, derefter som en politisk protest, galvaniseret af modstanden mod Sovjets besættelse og Moskvas magt generelt.

Landet, der hev sig selv op ved hårpisken

De fleste af os her husker den syngende revolution og den fornemmelse af tre nationer, der som Münchhausens figur hev sig selv op ved hårpisken. Det havde aldrig kunnet lade sig gøre uden den faste ballast af kultur, som letterne står på - om det er dainas, litteratur, musik, folkedans, håndværk eller andet.

Men det havde heller ikke kunnet lade sig gøre, hvis ikke en betydelig del af indvandrerne havde været positivt stemt over for Letlands politiske forandring og kunne se deres fordel i den.

Selvstændighed

At Letland og de to andre baltiske lande kunne blive helt selvstændige igen i august 1991, efter et mislykket kup i Moskva, var en retfærdigheds gerning, som grundede sig på lige dele forhåbning og magtpolitik. Sovjet/Rusland var svækket igen, mens Vestverdenen var åben over for at få gjort noget ved gamle uretter - i lyset af Murens fald og regimernes fald i Østeuropa i øvrigt.

Men bare fordi friheden formelt var i hus, så var alt langt fra godt. Enhver, der besøgte Letland i 1991-1992 husker, hvordan der så ud: der var intet i butikkerne, folk var fattige. Man kunne se det og lugte det i busserne.

Letland var en anelse forpjusket på sin friheds eftermiddag. Der var stadig russiske soldater i landet - og de ville ikke hjem. Landet havde fået store ord af nogle vestlige politikere, en kold skulder af andre.

I Danmark var vi hjælpsomme, men satte alligevel grænser, som virker underlige i dag. Når Baltikum fik ældre danske flådefartøjer, så havde man fra dansk siden sågar fjernet køkkenknivene ombord, så man ikke kunne sige Danmark på, at man havde eksporteret våben til Baltikum.

Integration

I Letland begreb man hurtigt, faktisk langt inden den formelle selvstændighed, at hvis denne frihedstid ikke skulle tabes på gulvet, så gjaldt det om at forpligte sig. At blive medlem af alt muligt, naturligvis vigtigst i EU og NATO, men den Internationale Postunion eller Eurovisionen kunne også du i de små skridts politik.

På denne tid deltog mange af os også i spæde bestræbelser for at lære vores nye baltiske naboer at kende - der var i Danmark en ret stor folkelig støtte til Baltikum - men det var selvfølgelig for lidt at regne i forhold til den interesse for Danmark, der var i Baltikum.

EU & NATO

Den store internationale integration var naturligvis i forhold til det EU, som også blandt de gamle medlemmer var i færd med en vældig opbygning - og vi lærte nye udtryk som *acquis communautaire* og *eiroremonts*.

Det første er al den EU-lovgivning, som EU-kandidatlandene bare skulle oversætte og sætte i værk, mens det sidste er modernisering af boliger, typisk fra sovjettiden, så de lever op til moderne standard og (EU-) krav. Forholdet til NATO var derimod straks mere delt - den lettisktalende del af befolkningen mente, at NATO og sikkerheden var det vigtigste at blive integreret i, mens den russisktalende pegede på EU og økonomien. I 2004 blev begge dele en realitet.

Letland med stormskridt

I mens har vi, i hvert fald os, der har interesseret os for det, set på et lettisk samfund, som har udviklet sig med stormskridt.

Hvor man i 1992 intet kunne få i Letland, så har man i dag en langt mere velforsynet detailhandel end i Danmark. IT-udviklingen har også været ekstrem hurtig i Letland, hvor man startede med intet og derfor ikke skulle bevare alle mulige gamle halvdårlige løsninger.

En ting, der frem for noget har bevist de baltiske landes og Letlands styrke, er den måde, som de overlevede den internationale økonomiske krise fra 2007 på. Letland var i årene til og med 2007 det land i verden, som havde den hurtigste økonomiske vækst, langt højere end Kina, og pludselig var der nogen, der hev i nødbremsen.

Letland brokker sig - og bider smerten i sig

Det var en frygtelig erfaring, men Letland klarede - stort set - ærterne med det, man kalder for en intern devaluering, det vil sige, at man lader lønninger og levestandard falde for befolkningen. 20%-30% lønnedgang var helt

almindeligt, hvis man altså havde et arbejde at stå op til.

Vi kan huske, at grækerne brokkede sig meget over alt det, de mistede i deres udstrakte finanskrise, der vist ikke er helt ovre endnu. Vi kan tænke over, hvordan ville vi selv have brokket os, hvis vi skulle gå 30% ned i løn. Jeg kan godt huske, at letterne brokkede sig over den meget ubehagelige hestekur. Men de genvalgte alligevel regeringen.

Sådan er det nok i lande, hvor man er mere vant til sociale forandringer end i stabile økonomier som i Danmark. Og så er Letland også et lille land, hvilket alt andet lige gør det mere fleksibelt.

Problemer - men færre, end der har været

Letland blev hårdest ramt af den økonomiske krise af de baltiske lande, men det forhindrede det ikke i at fortsætte ambitionen om integration i EU med overgang til euroen per 1. januar 2014. En økonom sammenlignede det med at komme til en fest kl. 3 om natten, når der kun er sjatter og oprydning tilbage, men for Letland er det mere forpligtelsen end mønten, der tæller.

Det er ikke sådan, at der ikke er problemer i Letland, for dem er der masser af. Er man optimist, så må man dog sige, at der er færre, end der har været. Værst er nok demografien, at letterne føder alt, alt for få børn, og det faktum, at store skarer af letter forlader deres land. Letlands befolkningstal er gået drastisk ned - fra 2,7 mio. i 1989 til 2,0 mio. indbyggere i 2014. Selvdynamiske Riga har mistet indbyggere, over 800.000 i 1989 er blevet til 640.000 i dag.

De to Letlande

Så er der det underliggende problem med ”de to Letlande” - et lettisktalende og et russisktalende. Mange af de unge russisktalende (der nu også taler lettisk) er meget integrationsparate. Nu, hvor økonomien igen er i relativ god gænge, kan man håbe på, at integrationen vil udvikle sig.

Tiden taler for det. De unge rejser, lærer nye ting og nogle kommer forhåbentlig tilbage igen. Desuden henter de deres information på det svært kontrollerbare internet, i stedet for som deres forældre, hos russisk tv fra Moskva.

Et andet problem, som Letland har været plaget af, nok en tak værre end sine nabolande, er korruptionen og dens åbenlyse parløb med politikken. Den seneste nyhed om Letland i danske medier handlede i skrivende stund om arrestationen af nationalbankdirektør Ilmārs Rimšēvičs, mistænkt for korruption.

Parløbet med politikken viser sig bl.a. ved det for en blåøjet folkestyredansker ret fremmede fænomen ”oligarker i politik”.

Jeg tænker dog altid på, at den yngste af Letlands tre oligarker er uddannet lægprædikant i Norge og forestiller mig ham holde bønnemøde på syngende nynorsk. Så er de lettere at grine af.

Men, selvom listen af problemer og udfordringer er lang, så må vi spørge os selv: Hånden på hjertet, hvem kunne den gang i 1991 forestille sig, at det ville gå så godt for Letland, som det faktisk er gået?

Peter Kyhn

Nogle af foreningens medlemmer til mødet, her ses Birgit og Henrik Møllerup.

Koret "In corde Meo" synger for os i kirkesalen.

Baltic Development Forum Seminar

I anledning af 100-året for de baltiske landes selvstændighed

Den 21. marts afholdt Baltic Development Forum (BDF) i samarbejde med de 3 baltiske landes ambassader i Danmark et velbesøgt seminar i Udenrigsministeriets flotte lokaler i Eigtveds Pakhus på Asiatisk Plads i København. Programmet lagde op til en diskussion af det fremtidige samarbejde mellem de baltiske og de nordiske lande på regionalt plan inden for EU og NATO på baggrund af navnlig de gode hidtidige samarbejdsrelationer mellem Danmark og Estland, Letland og Litauen.

Det var samtidig et arrangement til markering af, at BDF nu indstiller sine aktiviteter pr. 31. juli 2018 efter 20 års intensivt virke. FDL's medlemmer var sammen med en lang række øvrige foreninger og institutioner med interesse for området indbudt til at deltage, og jeg skønner at mere end 100 personer med mange og brede erfaringer fra dansk-baltisk samarbejde var mødt op. Jeg vil her forsøge at gengive nogle hovedpunkter af det, der fremkom på seminaret, som jeg synes var præget af stor seriøsitet og samtidig nogen forsigtighed med at melde ud på de følsomme udenrigspolitiske områder.

Seminaret indledtes med en varm velkomst af den litauiske ambassadør Gintė Damušis, som takkede Danmark for samarbejde og opbakning gennem de 25 år, der er gået, siden de baltiske lande genvandt deres selvstændighed. Derpå gav den danske udenrigsminister Anders Samuelsen en kort gennemgang af de aktuelle relationer mellem Danmark og de baltiske lande, herunder om de sikkerhedsmæssige aspekter og styrkelsen af det militære beredskab under NATO – tropper til Estland og fly til Litauen – og fremhævede, at en fælles stemme i EU/NATO vil veje tungt, også når der efter Brexit skal findes en ny balance i det europæiske samarbejde. Anders Samuelsen understregede, at Danmark fortsat fuldt ud støtter op om Estland's, Letland's og Litauen's suverænitet og satte de følgende tre ord på engagementet: commitment, solidarity og support.

Tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, der grundlagde BDF og som har spillet en meget betydelig rolle i det dansk-baltiske samarbejde, kastede på sin lune måde et tilbageblik på udviklingen på området. Meget er nået, ja, det er næsten ufatteligt, så stor en forskel der er på situationen for 25 år siden og så nu – men der er stadig nok at gøre. Uffe Ellemann-Jensen

pegede eksempelvis på digitalisering og klimatiltag som emner for fælles indsats i den nærmeste fremtid, og hvor samarbejdet hidtil overvejende har haft karakter af støtte fra dansk side til de baltiske landes udvikling, er der nu tale om langt mere ligeværdige parter i samarbejdet – man kan godt tale om Estland, Letland og Litauen som rollemodeller for udviklingen af lande i ”transition”, som overgangen fra sovjetstyret til selvstændighed i vestlig forstand blev kaldt. Derefter fulgte en paneldiskussion mellem tre baltiske politikere og to danske universitetsstuderende, sidstnævnte med udgangspunkt i henholdsvis International Debat KU og

Danish Atlantic Youth Organization. Der blev dog kun tid til korte, men spændende oplæg fra de fem paneldeltagere.

Artis Pabriks, lettisk medlem af EU-Parlamentet og tidligere lettisk udenrigsminister, rettede navnlig opmærksomheden mod tendenserne i Europa til snæver nationalisme og anti-demokratiske bevægelser, der kan lede til deconstruction og totalitarisme i EU. Jeg opfattede Artis Pabrik’s budskab som en opfordring til at holde fast i sammenhængen i EU og konfrontere de modgående bevægelser – tage diskussionen op med dem frem for at bære over med lande som Ungarn og Polen og indirekte støtte undergravningen af de liberale demokratiske værdier.

Ausrine Armonaite, medlem af det litauiske parlament og en erfaren politiker, fandt at man de sidste mange år er gået fra krise til krise – og at det sandsynligvis vil fortsætte sådan. Det må vi vænne os til og lære at manøvrere i! P.t. var det de mange brydninger i EU-samarbejdet, der vakte størst bekymring hos Ausrine Armonaite.

Anne Sulling, medlem af det estiske parlament og af den yngre generation,

så mere direkte på de fremtidige muligheder for erhvervslivet og økonomien og betonedede innovation som et nøgleord. Det gælder om at se mulighederne og møde udfordringerne, og Anne Sulling mente at samarbejde mellem Danmark og Estland burde udbygges i denne henseende.

Minna Stevnhoved fra International Debat, et studenternetværk ved Københavns Universitet, slog til lyd for øget kendskab i Danmark til de baltiske lande – ud over økonomi og sikkerhed. Der burde oprettes enheder for baltiske specialer på danske universiteter.

Joanna Landsvig, YATA Danmark, gik ind for øget solidaritet fra danskernes side med balterne og mellem de baltiske folk. Hun mindede om menneskekæden gennem de baltiske lande for snart 30 år siden netop som et udtryk for solidaritet og nævnte, at solidariteten næsten er forsvundet i Polen – i forbindelse med de tendenser, som Artis Pabriks havde nævnt. Endelig afsluttede Lene Espersen, tidligere udenrigsminister og nuværende formand for BDF, seminaret med en opfordring navnlig til de unge om at dyrke kendskabet til og solidariteten med de baltiske lande som det var blevet nævnt af de to danske universitetsstuderende. Vi har muligheden, sagde Lene Espersen, og sluttede med: ”Join hands!”

Bagefter blev der budt på reception med baltiske specialiteter, som gav anledning til megen summen.

Foto Baltic Development Forum, tekst Dora Bentsen

Rite Nyt

Underholdning fra musikskolen efter generalforsamlingen

Referat af generalforsamlingen på Rite højskole skrevet af journalist Winni Østergaard.

Årets generalforsamling på Rite højskole den 12. maj 2018 blev på mange måder anderledes end tidligere år. For det først måtte et af de lettiske bestyrelsesmedlemmer, Janina Bicolei, med beklagelse trække sig tilbage af helbredsmæssige grunde. Hun har været med lige siden etableringen for 24 år siden og fik mange tak for den tid, hun har været et aktivt medlem af skolens lettiske bestyrelse. Nyt bestyrelsesmedlem blev Maruta Bluma.

I anledning af at Niels og Lis den 3. maj 2018 havde modtaget ”anerkendelseskorsen for ærlige mennesker” (Atzinibas Krusts) af den lettiske præsident, var der mødt repræsentanter op fra Viesite kommune og fra Rite kommune. Også fra Litauen var der kommet en lille delegation for at fejre begivenheden.

Under punktet: evt. fortalte Niels og Lis om deres oplevelse ved den højtidelige overrækkelse i præsidentens slot i Riga. Niels viste billeder, og i dagens anledning bar både Niels og Lis deres orden til skue for forsam-

lingen, ligesom diplomerne, der fulgte med, blev sendt rundt. Begge holdt taler, som vil blive bragt i deres fulde længde efter dette referat.

En repræsentant fra Viesite kommune udtrykte glæde over, at ordenerne bevirkede, at der blev lagt mærke til denne del af landet. Hun sagde blandt andet: ”I rejste til Letland, købte denne bygning og gjorde den flot i stand. I skal have stor tak for de mange børnekurser, som ellers er så dyre, men her har alle mulighed for at deltage”.

Mirdza Trakina, der er formand for den lettiske bestyrelse, sagde også et par ord: ”Vi er glade for, at vi er blevet lagt mærke til. I er lysbringere, og vi ønsker jer mange gode dage”. Hun tilføjede, at da Niels og Lis er praktiske mennesker, skulle de også have en praktisk gave og overrakte en fin kuglepen til at skrive ideer og aftaler med.

Foto og tekst Winni Østergaard Nielsen

Niels Bendix' tale ved generalforsamlingen:

Jeg er naturligvis beæret over at modtage en orden fra et fremmed land og er specielt glad for, at der er blevet lagt mærke til det arbejde, der er gjort i denne del af Letland. Det er ikke bare de større byer, opmærksomheden bliver rettet mod.

Jeg opfatter ordenen som en hyldest også til alle jer, der har været med-

Der underholdes med sang til generalforsamlingen, en blomsterpige fra musikskolen og to kvinder fra Litauen på 75 og 80 år giver et toastemigt nummer.

virkende til, at skolens aktiviteter har kunnet gennemføres nu gennem 24 år, en fjerdedel af Letlands tid som selvstændig nation. Det gælder bestyrelsen, klubben Kamene, forældre og børn fra de mange camps, vi har haft, og også de øvrige kursusdeltagere gennem tiden. Og det gælder sandelig også alle de mennesker, som har hjulpet med at genopbygge og vedligeholde bygningerne.

I Danmark har vi haft 175 års erfaring med folkehøjskoler, skoler uden eksamen for voksne. Skoler hvor der bliver undervist i historie, demokrati, kunst og kultur, og hvor der er et fællesskab omkring at bo og spise sammen. Det har vist sig, at man efter et højskoleophold bliver en bedre landmand, selv om man ikke kun bliver undervist i landbrugsfag.

Anerkendelseskorset er også blevet givet, fordi vi arbejder i bestyrelsen for Foreningen Danmark-Letland, en forening der i Danmark oplyser og skriver om lettiske forhold. Fire gange årligt udgives et blad herom, som Lis er redaktør for. Denne forening har et tæt samarbejde med den lettiske ambassade i København, og den nuværende ambassadør, Kaspers Ozoliņš, var sidste sommer på besøg her på skolen. Det er via ham, vi er blevet indstillet til anerkendelseskorset.

Som jeg sagde ved overrækkelsen, vil jeg håbe, at de gode forbindelser mellem det lettiske og det danske folk vil fortsætte.

I erkendelse af at vi bliver ældre, skal der med tiden nye kræfter til. Det er derfor glædeligt, at også Viesite kommune er repræsenteret her i dag, så vi alle kan komme med ideer til en videreførelse af højskolen, da det civile samfunds engagement er meget vigtig.

Lis Nielsens tale ved generalforsamlingen:

Jeg er både glad og stolt, fordi jeg har modtaget Atzinibas Krusts fra den lettiske præsident. Tak, fordi I har været modtagelige for vores ideer og tanker og har hjulpet os med at udføre dem.

I 1996-97 boede jeg et år i Druvas. Jeg skulle hjælpe forstander Aija Rutka med at etablere en højskole. Der havde været letter i Danmark, og de havde boet på danske højskoler. Nu kom de hjem og ville gerne lave det samme i Letland. Aija Rutka spurgte, om der var nogle danskere, der ville hjælpe, og derfor boede jeg et år i Druvas. Her traf jeg Velta, Janina og Ritma, som nogle af de første letter, jeg lærte at kende. Der var mange, som syntes, at det var noget mærkeligt noget, at vi kom her. Letland var lige blevet fri for Sovjetunionen. Nu kom der nogle danskere og gjorde sig kloge.

Men i Danmark har man gjort en erfaring med højskoler, som er frugtbar.

Det at voksne mennesker er sammen for at lære og diskutere uden eksamen i en positiv atmosfære, styrker deres livslyst og evner til at lære mere har vist sig at være positivt for den enkelte og for samfundet.

Vi har også forsøgt at lære lettisk, men desværre bliver det aldrig så godt, at vi kan undervise på sproget. I Danmark brugte man meget tid på at undervise i landets historie på højskolerne. Hvad kommer vi fra, og hvad er det enkelte menneskes plads i historien? Noget lignende ville vi gerne have kunnet gøre her. Men skolen har tilpasset sig netop denne egn, og mange danskere er kommet og har lært letter at kende, og letter her i området har mødt danskere. Det har været et fint kulturmøde.

Mange har spurgt mig: Hvorfor gør du det? Tager til Letland og arbejder? Først tror jeg, at det var fordi det var spændende, og fordi jeg troede, at jeg kunne hjælpe det lettiske folk. Men jeg blev klogere. Jeg har selv lært så meget af at være her. Jeg holder meget af Letland og af alle de stærke, lettiske kvinder på landet, som sætter pris på naturen. I er stærke, seje og udholdende, og i de senere år er I blevet meget lattermilde. I er nogle dejlige kvinder!

Til slut vil jeg sige: Det at være her i 24 år har givet mit liv en ekstra dimension og mening, som jeg aldrig ville have undværet, så det er derfor med stor ydmyghed, jeg siger jer alle tak.

Foto og tekst Winni Østergaard Nielsen

Mosaikkunst på en af husgavlne i Kandava

På Rite Højskole laves der en lille sightseeing tur for de danskere, som har været til generalforsamlingen. Denne gang gik turen til Kandava

Malerisk forfald i Kandava

Tur til Kandava og Riga bugten

I år gik turistturen til byen Kandava i det vestlige Letland. Vi overnattede i et hotel på byens torv, indtil rejsen næste dag fortsatte i bil mod nord, hvor vi fulgte bugten og nåede Riga sidst på eftermiddagen.

Kandava ligger på den vestlige skråning af en bred dal, der er dannet af floden Abava. Netop beliggenheden på en skråning gør byens gader stejle og pittoreske og giver en sydlandsk stemning. Byen blev grundlagt engang i den tidlige middelalder og voksede senere op omkring en stor fæstning, der blev bygget i midten af 1200-tallet. Krige og pestepidemier har gennem tiderne minimeret befolkningen, som dog i dag er på godt 4.000 indbyggere. Af den tidligere så stolte fæstning er der kun ruiner tilbage. Dog er et krudttårn bevaret i dets oprindelige skikkelse.

At byen blandt andet huser en kunstscole, bærer murmalerier og -mosaikker tydeligt præg af, ligesom de smalle gader med toppede brosten får én til at kunne forestille sig, hvordan her har set ud i middelalderen. På trods af de mange krige er byen særdeles velbevaret, og selv om der enkelte steder er forfaldne og tomme huse, ser de næsten maleriske ud midt i det blomstrende forår.

Som i Danmark begyndte det usædvanligt varme majvejr netop på dette tidspunkt, så da vi dagen efter besøget i Kandava endelig kunne dyppe fødderne i den kølige Riga bugts klare vand, var det ren lise.

Om Kandavas historie henvises i øvrigt til juni nummeret af Foreningen Danmark-Letlands blad fra 2016

Foto og tekst Winni Østergaard Nielsen

Murkunst i Kandava

Baltic Frames Film Festival

Det Danske Kulturinstitut havde i samarbejde med de tre baltiske ambassader, inviteret medlemmer til åbningen af Baltic Frames Film Festival i Cinemateket .

Så lige før Stor Bededagsferien var der åbent hus for folk med vin og

snacks før filmene startede. Der var en kort introduktion til de to film, vi skulle se. Den første en lettisk kortfilm, som viste os billeder af udtryksfulde børneansigter, mens de så på en dukkefilm om det gode og det onde.

Den anden film ”Stebujlas”, oversat til Miraklet, var litauisk og produceret af Egle Vertelyte i 2017. Hun var selv tilstede og kunne fortælle om, hvordan filmen var blevet til.

Det var en meget følelsesmæssig stærk film om tiden efter Sovjets sammenbrud i 1992-93. Hvor alle folk var søgende og ikke vidste, hvad de skulle tro og mene. Man fulgte en kvindelig direktør for en grisefarm i hendes møde med en amerikaner, som dukker op og siger, at han leder efter sine forfædres gård. Filmen er fortalt med sympatien på den kvindelige leders side, og hun udvikler sig gennem filmen og bliver mere og mere sympatisk. Amerikaneren ender med at handle, som vi aner i begyndelse af filmen, og med at love en masse og så forsvinde, da han har fundet det, han leder efter. Det giver en masse konflikter, sammenstød og håb.

Filmen varede ca. 1 ½ time og derefter kunne publikum stille spørgsmål. Et fint arrangement.

LN

Sprogkursus i lettisk

Lettiskholdet på Bellahøj Skole

Lettisk-Dansk forening har arrangeret lettiskundervisning på Bellahøj Skole.

Kursusholdet sluttede den 24. Maj efter 2 sæsoner med lettisk sprog arrangeret af Lettisk-dansk forening på Bellahøj Skole. Et hold med et rigtig godt sammenhold og en rigtig dygtig lærer, Ilze. Det lettiske sprog er kendt for at være meget vanskeligt at lære, og det måtte vi sande. Men vi fik lært så meget, at det gav os lyst til at prøve det i praksis og arbejde videre med det, fortæller Aase Lundbye en af deltagerne. Så derfor er der arrangeret en uges sprogrejse til Rite Højskole i ugen fra lørdag den 30. juni til fredag den 5. juli. Her vil man så få mulighed for at få undervisning om formiddagen og øve sproget i praksis om eftermiddagen og aften, blandt andet ved at handle ind og møde letter i hverdagen.

Der er stadig frie pladser på kurset i Letland, hvis nogen skulle have lyst. Skriv eller ring til Aase Lundbye: 2532 0470 eller aaselundbye@gmail.com

Foto og tekst Aase Lundbye

Fortsat nordisk støtte til russisk-sprogede medier i Baltikum

Nordisk ministerråd fortsætter med at støtte minoritetsmedier i de tre baltiske lande, Estland, Letland og Litauen. Støtten gives til kvalitativ medievirksomhed på minoritetssproget russisk. Formålet med støtten er at forbedre den russisksprogede minoritets inkludering og påvirkningsmuligheder i samfundet. Støtteprogrammet fokuserer på medieproduktion, som berører den russisksprogede befolknings liv og hverdag i de tre baltiske lande. Målsætningen er på denne måde at forbedre minoritetsmediernes muligheder for at blive et relevant supplement til medieudbuddet fra Rusland, som er dominerende blandt de russisksprogede beboere i Baltikum. Alle tre baltiske lande har en betydelig russisksproget minoritet, og i Litauen også en polsk minoritet. Siden de baltiske lande blev selvstændige har medieudbuddet på minoritetssproget været begrænset og det politisk styrede medieudbud fra Rusland har derfor fået en stærk position.

De nordiske lande oplever det som særdeles vigtigt at støtte demokratiarbejdet i Baltikum gennem fortsat støtte til minoritetsmedierne, siger Nordisk ministerråds generalsekretær Dagfinn Høybråten.

Nordisk ministerråd indledte i 2015 et treårigt samarbejdsprogram, med den hensigt at støtte lokal russisksproget medieproduktion i de tre baltiske lande. Programmet fik en meget positiv modtagelse både politisk og i mediebranchen i Baltikum og fortsætter nu i anden fase.

Programmet administreres af Nordisk ministerråds kontor i Litauen. Kontorer i Letland og Litauen og lokale medieeksperter deltager i udvalget for støttemodtagere. Støtten udbetales ud fra indsendte ansøgninger. Der er afsat 1 980 000 DKK til mediestøtteprogrammet.

*Nordisk Råd
Mary Gestrin
mage@norden.org
Nordens Hus
Ved Stranden 8, Kbh.*

Skolebesøg i Riga

Rødning Højskole arrangerer om foråret en ekskursion for deres elever. I år var 90 elever på tur gennem Estland og Letland. Højskolen henvendte sig til Foreningen Danmark-Letland, fordi de gerne ville have, at de danske deltagere fik mulighed for at diskutere med ”almindelige” mennesker om deres dagligdag i Riga. Gennem en af vore kontakter i Rigas skolevæsen lykkedes det at arrangere besøg på 3 forskellige skoler, således at 30 danske elever kom til hver sin skole. Vi har fået en tilbagemelding fra en af skolerne i Riga, hvor en elev formulerer det på en måde, som vi også synes, at andre kan have glæde af at læse:

“Participation in an exchange program is not a one-time event, but rather it is the beginning of an exchange of ideas that continues throughout your life. It was great opportunity to meet people with different opinions and point of views. I hope that this meeting wasn’t the last one , and we will meet this people again, because everyone was so excited about exchanging the experiences of different lifestyles and especially school-life experience with each other.”

elev Evelīna Viktorija Smirnova, Riga Secondary School No. 25 grade 12A

Tekst og foto ved Signe Neimane og Kirsten Gjaldbæk

En hyldest til letter i Padure

Den 8. juni arrangerer Biedriba Padure en sammenkomst, hvor Olav Ernstsens fra Danmark mødes med elever, lærere og forældre i Padure ved Kuldiga i Kurzeme. Avisen Kurzemnieks vil være til stede sammen med Tv-stationen fra Skrunda.

I min tale til de fremmødte vil jeg takke Biedriba Padure (forening) for de mange hilsener til mig siden 2016. Jeg vil også fortælle om mit liv som lærer på efterskole, folkeskole, og behandlingshjem i Danmark.

I mange år har jeg beskæftiget mig med lettisk og læser i dag forfattere som Anna Brigadere, Rainis, Skalbe, Jaunsudrabins etc. For mig er det vigtigt at lære den lettiske kultur og den lettiske mentalitet at kende. At jeg er her i dag den 8. juni 2018, er for mig som om, der åbner sig en dør til en gylden verden, her tæt ved floden Venta.

Jeg er lykkelig for at være medlem af Foreningen Danmark-Letland- Dani- ja- Latvija, som er stiftet i 1992. I det fremlagte eksemplar af foreningens

blad, kan I se en omtale af Biedriba Padure og skolen.

I Letland blev der i 1994 oprettet en folkehøjskole af en gruppe danskere og letter. Skolen hedder Rite Tautskola. På højskolen arrangeres også kurser i lettisk undervisning for danskere.

Kære Borgere, her i Padure og jer fra Kuldiga.

Letland er skove, søer, floder, enge, moser, landsbyer og byer samt venskab, enighed og kærlighed.

Vær vidende om, at jeg har en kærlighed til jer kære letter. Længe leve Padura, Kuldiga, Letland og det lettiske folk.

Foto og tekst Olav Ernstsens

Nyheder fra Latvian Institute

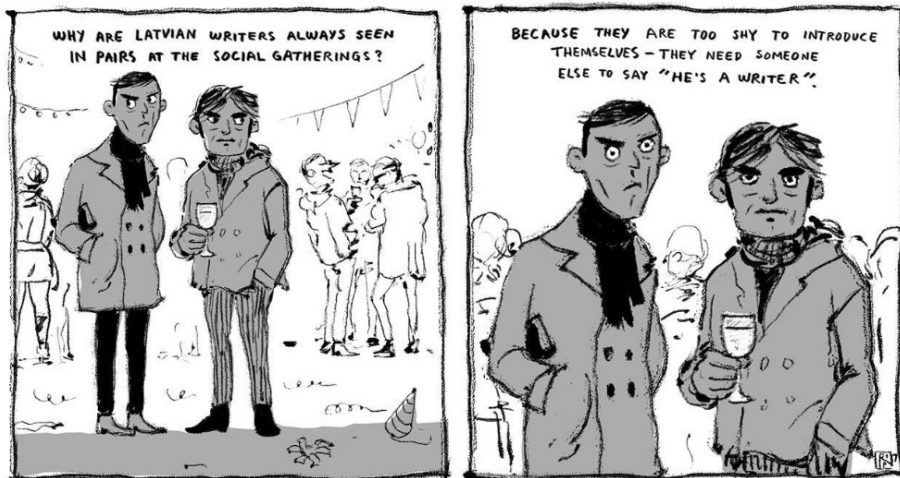
Lettisk litteratur i London

London Book Fair fandt sted i maj. Og der er blevet gjort meget for at fremme lettisk litteratur i udlandet! Der er skabt en ny platform latvianliterature.lv og der er oprettet en særlig reklamekampagne [#iamintrovert](https://www.facebook.com/IfYouLikeLatviaLatviaLikesYou/videos/2366651050019056/) (<https://www.facebook.com/IfYouLikeLatviaLatviaLikesYou/videos/2366651050019056/>)

Udgivelsesrettighederne til mange værker af lettisk litteratur er blevet spredt over hele verden. Man har lavet en vejledning om alt hvad du behøver at vide om det lettiske bogmarked. Den kan ses på adressen: http://latvianliterature.lv/upload/files/Latvian_Book_Market_2018.pdf

THE LIFE OF I. - INTROVERT LATVIAN WRITER

UNEASY CONFESSION

Sigulda skal være vært for verdensmesterskab

I december vil Sigulda Bobsleigh afholde 1. etape i 2018/2019 sæsonens VM i skeleton og to-mands bobsleigh . Læs mere på

<https://eng.lsm.lv/article/culture/sport/sigulda-to-host-world-cup-in-skeleton-and-two-man-bob-in-december.a271233/>

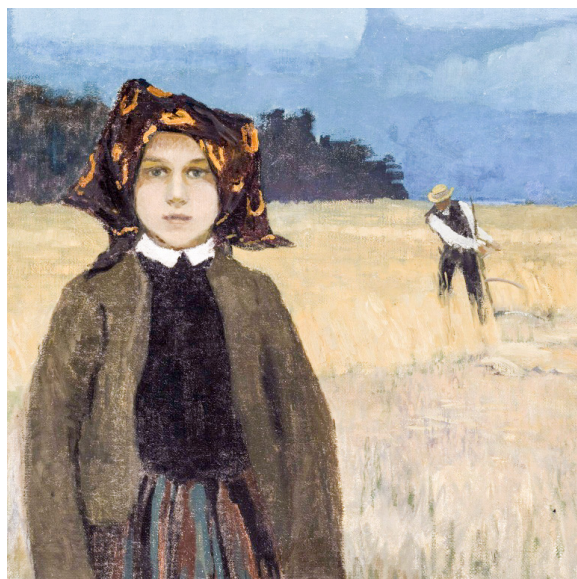
De baltiske lande bevæger sig ud i det vilde i Paris

Oplev dybden af den baltiske sjæl - i Paris!

En af de største LV100-begivenheder i udlandet startede 9. april: til fejring af 100 års jubilæet for selvstændigheden i alle de tre baltiske lande er et af de mest indflydelsesrige museer i verden - Musée d'Orsay i Paris

- vært for en af de mest ambitiøse fælles projekter for den baltiske kunst, kunstudstillingen "Wild Souls. Symbolism in Baltic Art" (Vilde sjæle. Symbolisme i Baltisk kunst) åben til 15. juli 2018. Læs evt mere på adressen: <http://latvia.eu/news/discover-depths-baltic-soul-paris>

Organiseret af de nationale kunstmuseer i Letland, Estland og Litauen og Musée d'Orsay, præsenterer udstillingen offentligheden for "guldalderen" i baltisk kunst gennem 150 værker - malerier, pasteller, grafik, litografier,

Johann Walter Young peasant, 1904

skulpturer.

På en pressekonference i Riga den 1. juni 2017 oplyste kuratorerne og arrangørerne af udstillingen, under ledelse af symbolismeforskeren og forfatteren af udstillingsideen, hr. Rodolphe Rappetti (chefskonsulent for den franske nationalarv), at udstillingen ville afsløre det sidste "terra incognita" (ukendt land) i den europæiske symbolismes historie, der giver et indblik i en nordisk

tankegang. Udstillingen har en symbolsk betydning for de tre lande såvel som for mestrene, hvis værker er repræsenteret - mange af dem drømte

om at arbejde og udstille i Paris, centrum for kunstnerisk inspiration og indflydelse på den tid. Udstillingen vil introducere offentligheden til en sikker, stærk og original kunst, udtrykt i forskellige teknikker i mesterværker af Janis Rozentāls, Vilhelms Purvītis, Johans Valters, Rūdolfs Pērle, Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Ferdynand Ruszczyc, Kristjan Raud og Konrad Vilhelm Mägi.

Udstillingen er struktureret i tre dele: "Myter og legender", "Sjæl" og "Natur" i kunsten skildrer den periode, hvor de baltiske lande oplevede en voksende national og kunstnerisk selvtilid, hvilket førte til dannelsen af de uafhængige stater Letland, Litauen og Estland i 1918. Målet med arrangementet - at afsløre for Europa, at baltisk kunst dengang var på et professionelt højt niveau og en integreret del af den europæiske kunstscene.

Symbolismen blev født i Frankrig i anden halvdel af det 19. århundrede og påvirkede hele den europæiske kultur, herunder også i den baltiske region. Symbolismens fokus er individets

Janis Rozentāls. Death

sjæl, udtrykt i portrætter og landskaber, samt temaer af mytologisk karakter, der understreger den mytiske traditions rige i alle tre baltiske kulturer. Som Rodolphe Rapetti noterede åbner symbolik døre for surrealisme og abstraktion.

Se videoklip af billederne på udstillingen:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=22&v=plBtd3yqCcs

Fokus på Europas fremtid i Riga

Konferencen ”Europa. Efter 100 Før”

I 2018 fejrer Letland 100 året for etableringen som selvstændig stat. Ved denne lejlighed afholdt Europa-Kommissionens repræsentation i Letland, Det lettiske institut og Den lettiske statsvidenskabelige forening en konference ”Europa. Efter 100 før”, som blev afholdt i maj på Letlands Nationalbibliotek.

Hensigten med konferencen var at samle repræsentanter fra de lande, der blev skabt på det europæiske politiske kort i slutningen af 1. verdenskrig:

Østrig, Tjekkioslovakiet, Estland, Finland, Ungarn, Letland, Litauen, Polen, Ukraine og Jugoslavien. Eksperter og civilsamfundets repræsentanter fra de lande, der blev etableret for 100 år siden, gav deres vision om, hvad disse stater og nationer født i samme øjeblik i historien kan tilbyde i dag som en startpakke og god praksis for en fredelig, demokratisk og velstående fremtid i Europa.

Hvad kan de lande og nationer, der præsenterede sig for 100 år siden, tilbyde Europa og verden i dag som grundlag for stabilitet i de næste 100

år? Hvad er de nationale resultater, personlige sejre og ideer samt civile kapaciteter, der vil kunne tjene som et incitament til videreudvikling og støtte af Europas rolle i verden?

Drøftelserne fandt sted i tre tematiske paneler: Politik, Økonomi og Kultur / Civil Selvrealisering / Deltagelse. En samling af artikler udarbejdet af deltagerne vil blive offentliggjort for at sikre, at de synspunkter og ideer, der præsenteres på konferencen, vil blive bevaret og inspirere i fremtiden. Se evt. nogle af indlæggene på nettet:

<https://www.youtube.com/watch?v=8msAZE0Zb0>

<https://www.youtube.com/watch?v=9rd2CPdAm9o>

https://www.youtube.com/watch?v=ukGWX2u_eIE

<https://www.youtube.com/watch?v=dwpQcDtPZhc>

Letlands præsident besøger USA

Et topmøde dedikeret til de baltiske landes hundredeårs-dage blev afholdt i USA i april. Under besøget deltog Letlands præsident i topmødet med præsidenterne for de to andre baltiske stater og præsidenten for De Forenede Stater,

Donald Trump, i Washington DC

Under topmødet blev der fremsat tanker om et fremtidigt samarbejde mellem de baltiske lande og USA, især inden for sikkerhed og forsvar samt samarbejde om økonomi, energi, uddannelse.

Der blev vedtaget en erklæring på topmødet:

En erklæring om at fejre 100 års uafhængighed for Estland, Letland og Litauen og fornyet partnerskab.

Den fulde tekst kan ses på:

<https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/declaration-celebrate-100-years-independence-estonia-latvia-lithuania-renewed-partnership/>

Lettisk film præsenteres på Cannes klassiske afdeling

"Fire White Shirts" -filmen af den lettiske regissør Rolands Kalniņš var uacceptabel for sovjetisk censur på grund af sin innovation, ironi og utraditionelle form.

I år blev Rolands Kalniņš' klassiske film Četri balti krekli (Four White Shirts) fra 1967 præsenteret på Cannes.

Filmteoretikere er fascineret af filmens ånd, der ligner de avantgarde tendenser fra 1960'erne i den franske nye bølge, der gav genlyd bag jerntæppet i Østeuropa.

Rolands Kalniņš
QUATRE CHEMISES BLANCHES

RESTAURATION LATVIA 1967

FOUR WHITE SHIRTS
Directed by Rolands Kalniņš

Long métrage / Feature film
Couleur / Colour - 80 min
Réalisateur / Director: Rolands Kalniņš
Scénario et dialogues / Script: Gunars Priede
Photographie / Cinematography: Māris Zvirbulis
Musique / Music: Imants Kalniņš

Interprètes / Cast:
Uldis Pūcītis, Dina Kupča, Līga Liepiņa,
Arnolds Līnītis, Pauls Butkēvičs

OFFICIAL SELECTION
CANNES CLASSICS
FESTIVAL DE CANNES

Presented by National Film Centre of Latvia
Pretorius St. 10, Riga, Latvia, LV-1050, Latvia
www.nfc.gov.lv, nfc@nfc.gov.lv

Restoration made by Locomotive Productions (Latvia)
Brīvības St. 28-33, Riga, LV-1011, Latvia
www.locomotive.lv, info@locomotive.lv

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	3871 1825 kirsten.gjaldbaek@gmail.dk
	Niels Bendix Knudsen Lille Havelsevej 86 3310 Ølsted Næstformand	mobil 40312345 nbendix@mail.dk
	Aase Lundbye Gustav Esmanns Allé 6 2860 Søborg Kasserer	mobil 2532 0470 aaselundbye@gmail.com
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	mobil 23444179 lis.hazel.nielsen@skolekom.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød Næstformand	dk. tlf. 4031 4959 jvizinanielsen@newmail.dk lettisk tlf. 371 29326966 anitaviz@inbox.lv
	Anda Dyrlund-Parbst Horserød byvej 3 3000 Helsingør Webmaster	tlf. 2016 0963 anda.parbst@gmail.com
	Peter Fjerring Frederik VI's Allé 6,1th 2000 Frederiksberg Bestyrelsesmedlem	mobil 2025 1783 peterfjerring@hotmail.com
	Holger Pyndt Suppleant	holger.pyndt@gmail.com
	Signe Struberga suppleant	signe.struberga@gmail.com

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer. Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte. Vi ser gerne at artikler på engelsk eller lettisk er oversat når vi modtager dem.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Aase Lundbye.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Bankoverførsel via netbank sker til:

Danske Bank, reg. 1551, konto 000 0773 654

Årskontingent:

Enkeltpersoner	250 kr.
Husstande	350 kr.
Unge under 26 og pensionister	175 kr.
Organisationer m.m.	550 kr.

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø

Tlf. 3927 6000

embassy.denmark@mfa.gov.lv

www.am.gov.lv/copenhagen

Ambassadør: Kaspars Ozoliņš

Ambassadørens sekretær Inese Buike

Tredje sekretær: Linda Kucina

House Manager: Valdis Bormanis

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia

Tlf. +371 6722 6210

rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da

Ambassadør: Hans Brask

hanbra@um.dk

Konsul/Attaché:

+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Mūkusalas iela 3, Riga, LV-1423, Letland

Tlf.+371 728 99 94

Tlf.+371 728 82 21

[mailto: dki@dki.lv](mailto:dki@dki.lv)

Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Leder Michael Mørch.

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Anda Dyrlund-Parbst

Kode til at se seneste numre af bladet: vairalat

KALENDER for 2018

14.juni 2018 12.00

Mindehøjtideligheden ved Monumentet
på Vestre Kirkegård. Vestre Kirkegårds
Alle 15, 2450 Kbh. SV

30. juni-5. juli 2018

Kursus i lettisk på Rite Højskole.
se side 38

30. juni - 8. juli

Sang og dansefestival i Letland.

*De nationale grænser i Europa fastsat af Wienerkongressen.
af Alexander Altenhof - eget arbejde*

Maleri udstillet i Musée d'Orsay. Kristjan Raud, Sacrifice. Se mere på side 42